

Luku: 9) Lapsen oikeudet ja ilmastokriisi

Harjoitus: Mikä ilmastonmuutos?

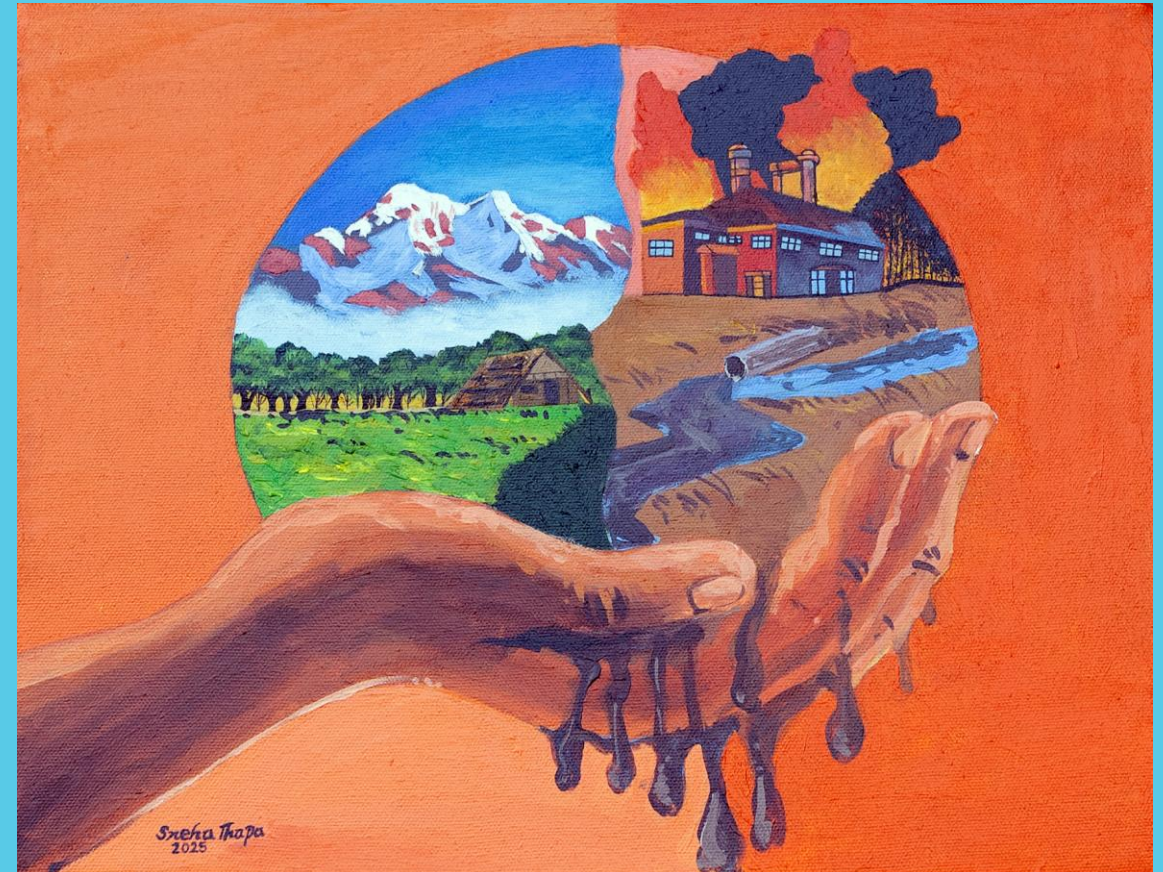
Liite: Ilmastonmuutos-diaesitys

Ilmastonmuutos – mistä on kyse?

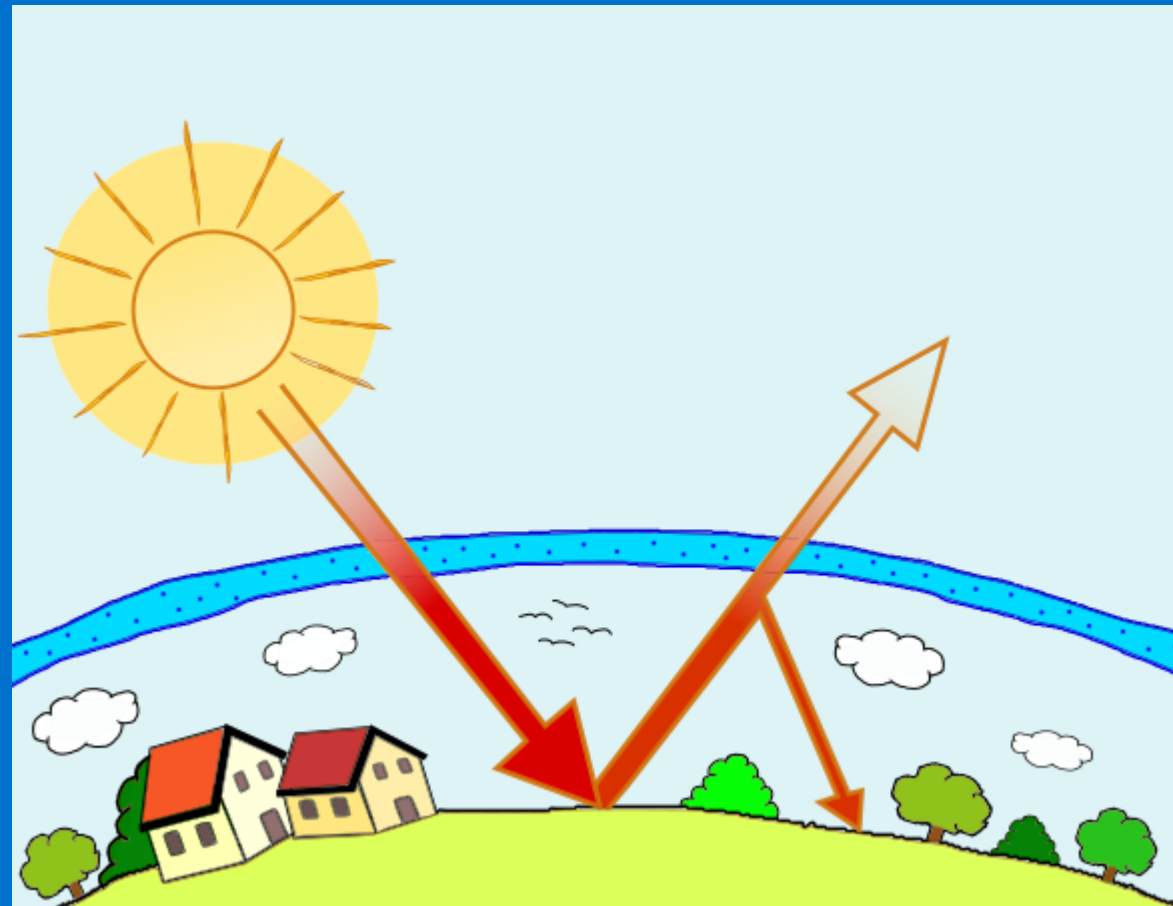
Näkökulmia ilmastonmuutokseen

- Mitä tarkoittavat ilmastonmuutos, kasvihuoneilmiö ja hiilijalanjälki?
- Millaisia seurauksia ilmastonmuutoksella on?
- Miten ilmastonmuutosta voi hillitä?
- Miten ilmastonmuutokseen voi sopeutua?

Mikä kasvihuoneilmiö?

- Maan ilmakehä päästää läpi auringon lämpöä, josta osa heijastuu takaisin avaruuteen. Lämpö pääsee helpommin ilmakehän läpi kohti maapalloa kuin poispäin. Tätä kutsutaan kasvihuoneilmiöksi.
- Kasvihuoneilmiö on elintärkeää maapallon eliöille, kuten meille ihmisille. Muuten täällä olisi liian kylmä asua.

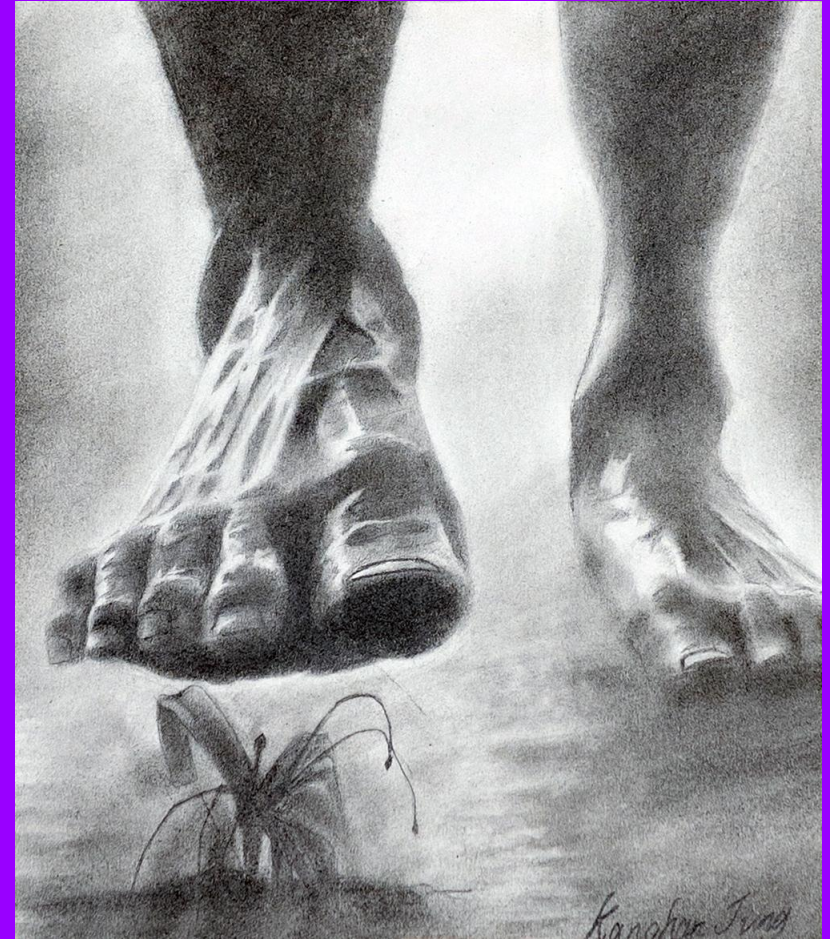
Mikä ilmastonmuutos?

- Ihmisen toiminnan seurauksena, erityisesti fossiilisten polttoaineiden (kivihiili, maakaasu ja öljy) polttamisen takia, kasvihuoneilmiö on voimistunut.
- Hiilidioksidia ja muita kaasuja on enemmän kuin ennen, eivätkä ne haihdu ilmakehän läpi avaruuteen. Näin ilmasto muuttuu lämpimämmäksi.

Mikä hiilijalanjälki?

- Hiilijalanjälki tarkoittaa sitä, kuinka paljon **kasvihuonekaasuja**, **erityisesti hiilidioksidia**, jonkin tuotteen tai toiminnan tekemisen aikana syntyy.
- Mitä vähemmän kasvihuonekaasupäästöjä syntyy, sitä pienempi hiilijalanjälki on.

Ilmastonmuutoksen seuraukset

- Äärimmäiset sääilmiöt, kuten kuivuus, tulvat ja myrskyt, lisääntyvät ja voimistuvat.
- Ihmisten ja eläinten on vaikeampi pysyä terveinä ja asua turvallisessa paikassa, jossa on tarpeeksi ruokaa saatavilla.
- Jäätiköt sulavat ja merenpinta nousee.

Kuva: Plan International; rajumyrsky vaikeutti yli miljoonan ihmisen elämää Kaakkois-Aasiassa syksyllä 2025, kuva Filippiineiltä

Miten ilmastonmuutosta voi hillitä? 1/2

- Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen on tärkein yksittäinen asia ilmastonmuutoksen torjumisessa ja hidastamisessa.
- Lisäksi kaasuja voi sitoa maaperään esimerkiksi istuttamalla puita.
- Kasvihuonekaasujen vähentämiseksi ihmisten pitää kuluttaa vähemmän energiaa. Energiaa kuluu esimerkiksi asumiseen, liikkumiseen ja ruoantuotantoon.
- Tavaroiden ja vaatteiden tuottaminen ja kuljettaminen vie energiaa. Siksi turhaa kulutusta tulee vähentää.

Kuva: Plan International, Art is power –hanke, Nepal 2025

Miten ilmastomuutosta voi hillitä? 2/2

- Energiaa pitää tuottaa energiamuodoilla, jotka tuottavat vähän tai eivät ollenkaan hiilidioksidia ilmakehään. Tällaisia uusiutuvia energiamuotoja ovat aurinko-, tuuli- ja vesivoima, bioenergia sekä maalämpö.
- Uusiutumattomista energiamuodoista ydinvoima ei myöskään aiheuta kasvihuonepäästöjä.
- Kasvien kasvattaminen vie vähemmän energiaa kuin lihan kasvattaminen. Eläinten kasvatuksessa ilmakehään pääsee myös kasvihuonekaasuja.

Kuva: Plan International, Art is power –hanke, Nepal 2025

Vaikuttamiskeinoja

- Päättäjiin vaikuttaminen (kirje, sähköposti, tapaaminen, mielenosoitus)
- Ilmastokriisin ratkaisemiseksi toimivien järjestöjen toimintaan osallistuminen
- Näytelmä ilmastokriisin vaikutuksista ja sen esittäminen kouluissa ja tapahtumissa
- Sosiaalisessa mediassa ja esim. julisteilla kampanjointi, jotta muut saavat lisää tietoa ilmastokysymyksistä ja innostuvat myös toimimaan
- Oman elämän kestävät valinnat (esim. liikkuminen jne.)
- Keskustelun herättäminen taiteen – esimerkiksi videoiden, kuvien tai musiikin – avulla
- Mielpidekirjoituksen kirjoittaminen
- Rahan kerääminen ja lahjoittaminen järjestölle, joka toimii ilmastokriisin ratkaisemiseksi
- **Mitä muita keinoja keksit? Mikä keinoista on mielestäsi vaikuttavin?**

Kuva: Plan International, Art is power –hanke, Nepal 2025

Millainen on ilmastonystävä?

Millainen on ilmastonystävä

- asukkaana?
- liikkujana ja matkustajana?
- ruokailijana?
- pukeutujana ja harrastajana?

Kuva: Plan International, Intia 2025; Alisha, 17, kannustaa ihmisiä omassa yhteisössään toimimaan ekologisemmin